

Amistat ambe les [esperantistas](#).

Amikeco kun la [okcitanoj](#).

Numerò 5 - setembre / *septembro* 2005

✿ Editorial : Un reviscòl ?	★ <i>El la redaktejo: Ĉu revivigo?</i>	1
✿ ★ Max Roqueta (*1908-12-08 — †2005-06-24)		1
✿ ★ <i>Kaj tiel plu — Plaças al mi</i>		3
✿ Escòla Occitana d'Estiu	★ <i>Okcitana Somerlernejo</i>	4
✿ Cortetas	★ <i>Notoj</i>	5

Editorial : Un reviscòl ?

Set ans sense novèlas del butletin. E encara m'avisi que i a de monde que ne parlon. Çaquela aquò's solament un mièg-reviscòl d'aquela publicacion. Coma abans, profiti d'aquel butletin per far pareisser subretot informacions que ligan occitans amb esperantistas. Un numerò seguent poirà benlèu esperar un còp de mai d'annadas.

I aura pas mai de mandadís de version en papièr, pr'amor que la mieuna lista d'adreïças es pron vielha, e que me fasquèt tròp de trabalh. La presentacion malhum es renovelada e mai moderna. Malastro-sament, malgrat que las tecnicas emplegadas an qualquas anadas, Internet Explorer es pas encara capable de mostrar l'encap coma cal. Coma de tot biais es le mai dangierós e doncas malconselhat, vos prepausi de cambiar a un autre coma [Firefox](#), [Opera](#) o [Konqueror](#), que parla occitan e esperanto.

Max Roqueta (*1908-12-08 — †2005-06-24)

Max Roqueta de Montpelhièr èra benlèu le mai grand autor d'Occitania al sègle passat. Revirat dins diversas lengas, estudiât en universitat als Estats Units d'America, èra un multitalent en pròsa, poèsia e teatre. Avia una fina observacion de la natura e tanben, mercès a la sieuna formacion de metge, de la

El la redaktejo: Ĉu revivigo?

Sep jaroj sen novaĵoj de l' informilo. Kaj ankoraŭ mi vidas homon, kiuj parolas prie. Tamen tio ĉi estas nur duon-revivigo de tiu ĉi publikaĵo. Kiel antaŭe, mi profitas de l' informilo por aperigi precipe informojn kiuj ligas okcitanojn kun esperantistoj. Ebla sekva eldono povus denove atendi jarojn.

Ne plu estos dissendo de papera versio, ĉar mia listo de adresoj estas sufiĉe malnova, kaj ĉar tio faris al mi tro da laboro. La interreta prezento estas renovigita kaj pli moderna. Malfeliĉe, malgraŭ ke la uzataj teĥnikoj jam aĝas de kelkaj jaroj, Internet Explorer ne jam kapablas montri la paĝkapon kiel decas. Ĉar estas ĉiel la plej danĝera kaj do malkonsilita, mi proponas ke vi ŝanĝu al alia kiel [Fajrovulpo](#), [Opero](#) aŭ [Konqueror](#), kiu parolas la okcitanan kaj esperanton.

*Max Roqueta [mac ruketo] de Montpelhièr [munpelje] (Montpeliero) estis eble la plej granda aŭtoro de Okcitanujo en la lasta jarcento. Tradukita diverslingven, studita en unversitato en Usono, li estis multitalento en prozo, poezio kaj teatro. Li havis fajnajn observon de la naturo kaj ankaŭ, dank' al sia instruo kiel kuracisto, de la homa eco. Ni proponas al vi pecon el „**Sekreto de l' Herbo**” de l' unua libro de la granda kolekto kvinparta „Verda Paradizo”:*

condicion umana. Vos prepausèm aquí un tròç de « **Secret de l'Èrba** » del prumièr tòrn del grand recuèlh en cinq partidas « Verd Paradís » :

Lo lum de la luna es sol tan clarent, coma aquel cant. Sos silencis mesclavan lo mond a son planhum e la votz dau mond èra serena e doça coma lo recòrd d'un benefach. Nos calàvem per l'ausir, esconduts dins l'ombra d'una mata, sens alen e las pèiras èran blancas per los camins.

Lo vèspre aimàvem rebalar lòng dau camin. Amaisava sa blancor e quitava pausar au fiu de l'èrba sa polsa amistosa. Los camins son rics de ventura. En fòra dels païses ont menan, rebalant au lòng dels sèrres o davalant entre las combas enfosquidas, sos entorns pòdon ténen mai de causas que lo marge d'un libre. La prima i semena sos lunets, aigatge de verd e mòl clarum, flamba que sembla sortir de la tèrra e que recòrda aquel lum estrange qu'aluca la nuòch als uòlhs de la sauvatgina.

Nòstre pas ressonava au lòng de las parets caudas e se calava a la sortida dau vilatge, e quand los faucilhs avián rintrat dins son trauc jos los teulats, èrem nosautres qu'esperlongàvem sos crits. Tota pèira dau camin nos èra una ventura. Tota figuèira sauvatja nos èra ostau, carri o vaissèl. Son folhum nos rescandia la rèsta dau mond. Nos demorava pas que lo cèl estelat, e nos sentissiam lèu au mitan de las estèlas. I aviá pas pus de tèrra, e sol dins l'espaci sens fin, lo cant dels grilhs, musica celèsta, sostava lo silenci.

Lòng coma una perla d'aiga au fiu de l'èrba, lo crit d'un chòt fasiá tornar nòstre sòmi a la fonzor fresca de la tèrra e sola la blancor dau camin bailava carrièira a nòstre vam. Davalàvem de l'arbre e las ranetas verdas sautavan dins la polsa clara, elas qu'avián passat lo jorn a l'ombra d'una fuòlha de figuèira. Crosàvem tanben de sabauds grèus e ventruts, dau pas lent, que bufavan en plegant e conflant de lònga la pèl mofla de sa gargamèla. Avián d'uòlhs lindes, cerclats d'aur, fonzuts e purs coma l'aiga tenebrosa d'un potz. N'avèm fach sofrir mai d'un, d'una man crudèla, que quitèrem sagnós au mitan dau camin amb una boca que badava a la

Nur la lunlumo estas tiom klara, kiom tiu kanto. Ĝiaj silentoj miksis la mondon al sia plendo kaj la voĉo de l' mondo estis serena kaj dolĉa kiel memoro de bonfaro. Ni silentis por ĝin aŭdi, kaŝitaj en ombro d' arbogrupo, sen spiro kaj la ŝtonoj estis blankaj sur la vojoj.

Vespere ni ŝatis umi laŭ la vojo. Ĝi trankviligis sian blankecon kaj ĉesis meti sur la herbon sian polvon amikan. La vojoj estas riĉaj je ŝanco. Krom la landoj kien ili kondukas, umante laŭ la montetoj aŭ alvalante inter la valetoj obskuriĝintaj, sia ĉirkaŭaĵo povas teni pli da aĵoj ol librorando. La printempo tie semas siajn lunetojn, akvaĵon de verdo kaj mola helo, flamon kiu ŝajnas eliri el la tero kaj kiu memorigas tiun lumon strangan kiu lumigas la nokton en okuloj sovaĝbestaj.

Nia paŝo resonis laŭ la muroj varmegaj kaj silentis je l' vilaĝeliro, kaj kiam la apusoj jam eniris siajn truojn sub la tegmentoj, estis ni kiuj daŭrigegis siajn kriojn. Ĉiu ŝtono de la vojo por ni estis ŝanco. Ĉiu figuĵo sovaĝa por ni estis domo, vojo aŭ ujo. Ĝia foliaro al ni kaŝis la reston de la mondo. Al ni restis nur la ĉielo stelita, kaj ni baldaŭ sentiĝis meze de la steltoj. Ne plu estis tero, kaj sola en la spaco senfina, la kanto de l' griloj, muziko ĉiela, subtenis la silenton.

Longa kiel perlo d' akvo sur herbotigo, la krio de strigo revenigis nian revon al la profundo freŝa de la tero kaj nur la blankeco de la vojo donis straton al nia vervo. Ni malsupreniris de l' arbo kaj la ranetoj verdaj saltis en la polvo klara, ili kiuj pasis la tagon en l' omboro de figujfolio. Ni renkontis ankaŭ bufojn gravajn kaj ventrajn, de paŝo malrapida, kiuj blovis faldadante kaj plenblovadante la haŭton molan de siaj gorĝoj. Ili havis okulojn klarajn, ĉirkaŭitaj d' oro, profundaj kaj puraj kiel l' akvo malhela de puto. Ni suferigis pli ol unu, de mano kruela, kiun ni lasis sanga meze de l' vojo,

nuòch e d'uòlhs qu'aurián begut tota la pietat dau mond.

kun buŝo kiu gapis al la nokto kaj okuloj kiu trinkus tutan kompato de l' mondo.

Kaj tiel plu — Plaças al mi

« *Plaças al mi* » [plach-as] (m'agrada) es le novel disque del grop esperantista de Catalonha, « *Kaj tiel plu* ». Avem ja parlat del concert que balhèt aquel grop al [Congrès Mondial d'Esperanto](#) a Montpelhièr. Dels set membres, dos parlan correntament occitan. Sul disque i a mai dos convidats.

„Plaças al mi” estas la nova disko de la grupo „Kaj tiel plu”. Ni jam raportis pri la koncerto de tiu grupo dum la UK en Montpelhièr. De la sep membroj, du parolas flue la okcitanan. Sur la disko krome estas du invititoj.

Las cançons son totas en esperanto, mas cada còp ambe tanben le texte original al quasern. I a cançons de l'espanhòl, espanhòl sefard e latin. Mas subretot n'i a sièis del catalan e tres de l'occitan, d'un trobador duscas « *Nadau* », emai una pòlca e un escòtish occitans sense cant. Le trobador es Berenguer de Palou (*1150 — †1185) e la sieuna cançon « **Tant m'abelis** » balhèt nom a aquel disque. Ne canton le prumièr coplet :

*Ĉiuj kantoj estas en esperanto, sed ĉiufoje kun ankaŭ la originalo en la kajero. Estas kantoj el la hispana, sefardhispana kaj latina. Sed precipe estas ses el la kataluna kaj tri el la okcitana, de trobadoro ĝis grupo „Nadau” [nadaŭ], kun krome okcitanaj polko kaj skotiŝo senvoĉaj. La trobadoro estas Berenguer de Palou (*1150 — †1185) kaj lia kanto „**Plaças al mi**” donis nomon al ĉi disko. Ili kantas la unuan version:*

Tant m'abelis jòis e amors e chants,
e alegrièr, depòrt e cortesia,
que'l mond non a ricor ni manentia
dont mielhs d'aiçò'm tengues per benanants ;
doncs, sai ieu ben que midons ten las claus
de tots los bens qu'ieu atend ni esper,
e rèn d'aiçò sens lieis non puèsc aver.

*Plaças al mi tiom kant' kaj amĝojo,
l' amuzo, la feliĉo kaj la ĝentilo,
ke en tuta mond' ne estas mono aŭ riĉo
kiu pli ol tio al mi bonfartigos;
ĉar scias mi ke amatino posedas
de l' mia ebla bon' havoŝlosilon
kaj mi sen ŝi nur atingos nenion.*

Es un grop de musica tradicionala o de tipe tradicional. Les voses son pron clars, ambe solament de còps una tonica sus la maissanta sillaba per seguir le ritme. Les instruments son entre autris violon, mandolina e flaütas. Le tot balha un son

Estas grupo de tradicia aŭ tradicieca muziko. La voĉoj estas sufiĉe klaraj, kun nur kelkfoje mislokita akcento por sekvi la ritmon. La instrumentoj estas inter alie violono, mandolino kaj flutoj. La tuto donas harmonian kaj tre

armonic e plan agradiu, tal qu'òm pòt escotar aquel disque mai d'un còp de seguida.

Escòla Occitana d'Estiu

Etnismo es la revista de l'associacion de proteccion dels dreits dels pòbles, **IKEL**. Pron sovent parlèt tanben de l'occitan. Aquel article serà al numerò que ven :

A mièg camin entre Tolosa e Bordèu, a Vilanòva d'Òlt se debanèt, coma cada anada a l'avans darrièra setmana d'agost, l'**Escòla Occitana d'Estiu**. Per la sieuna estructura, es pron similara als congrèses d'esperanto, encara que pareis mai escolaria. Al maitin cadun participa als corses de lenga, e les que vòlon, poden n'aver d'intensius la jornada tota. De corses n'i a de très nivels en dialectes lengadocian, gascon e lemosin, e en catalan — lenga bessona. Les mainatges e adolescents aguèron tanben las sièunas classas.

La situacion lingüística es interessenta. La mager part dels participants s'interesson al lengadocian, qu'es le dialecte local, mai pròche del provençal. Le gascon, encara qu'es tanben dins l'airal sud occitan, es ja mai different, pr'amor qu'es d'origina basca. Mas les locals, qu'a l'escòla estatala aprenguèron jamai res sus la lor lenga, se breman qu'a l'epòca reiala èran en Gasconha, e pr'aquò se declaran parolaires del gascon. Encara mai different, qu'es un dialecte nòrd occitan, çaquela geograficament plan pròche, es le lemosin.

Un autor lemosin (lingüisticament, non pas politicament, que las regions francesas an de frontièras artificialas) qu'i èra, çaquela afortis que de dialectes n'i a pas. Ségur qu'òm ne pòt definir les traches tipics, mas pas gaire las limitas. Aital son lemosin del sud, encara qu'a una consonancia estranha que s'i cal far pels lengadocians, segon el serià mai pròche del lengadocian que non pas de la capitala lonhtana Lemòtges. E tanben la lenga locala, a 50 quilomètres de Gasconha a mai de gasconismes que la de Tolosa qu'es precisament sus aquela frontièra dialectala.

A part aquò i avia las amassadas de cant e de

plaçan sonon, tiel ke oni povas aŭskulti la diskon plurfoje sinsekve.

Okcitana Somerlernejo

Etnismo estas la revuo de l' asocio de protekto de popolrajtoj, **IKEL**. Sufiçe ofte ĝi ankaŭ parolis de la okcitana. Tiu artikolo estos en la sekva numero:

Meze inter Tolosa [tuluzo] (Tuluzo) kaj Bordèu [budeu] (Bordoza), en Vilanòva d'Òlt [bilonoŭo dolt] okazis, kiel ĉiujare antaŭlastasemajne de aŭgusto, la Escòla Occitana d'Estiu [eskolo ucitano destiu]. Ĝi strukture sufiçe similas al esperantokongresoj, kvankam ĝi estas pli lernejeca. Matene ĉiuj komencas per lingvokurso, kaj tiuj kiuj volas, povas havi intensivan tutagan. Kursoj haveblas trinivelaj de la langvedoka, gaskona kaj limoĝia dialektoj, kaj de la kataluna — ĝemela lingvo. Ankaŭ infanoj kaj junuloj havas siajn klasojn.

La lingva situacio estas interesa. Plej multaj partoprenantoj interesiĝas pri la langvedoka, kiu estas la loka dialekto, plej simila al la provenca. La gaskona, kvankam ankaŭ en la sudokcitana dialektaro, jam pli malsamas, pro ties eŭska deveno. Sed lokanoj, kiu ŝtatlerneje neniam lernis pri sia lingvo, memoras pri reĝepoka aparteno al Gaskonujo, kaj pro tio asertas, ke ili parolas la gaskonan. Eĉ malpli sama, ĉar el la nordokcitana dialektaro, sed geografie tre proksima, estas la limoĝia.

Ĉeestinta limoĝia (lingve, ne politike, pro la artefaritaj limoj de francaj regionoj) aŭtoro tamen asertas ke dialektoj ne ekzistas. Oni ja povas klare atribui ties tipajn trajtojn, sed tute ne ties limojn. Tiel lia sudlimoĝia, kvankam tute strangsona kaj al kutimiĝenda por Langvedokano, laŭ li pli proksimas al la langvedoka ol al tiu de la fora ĉefurbo Lemòtges [lemozej] (Limoĝo). Kaj ankaŭ la loka lingvo, 50km for de Gaskonujo havas pli da gaskonaĵoj, ol ekzemple tiu de Tuluzo kiu situas sur tiu sama dialekta limo.

Cetere okazis kantado kaj plej diversaj

talhièrs mai diverses, de la cosina en passar per l'onomastica (desgratalhant la francisacion trompaira, amb un ensag de trobar las rasigas de lengas subre-ancianas dempuèi fòrça temps doblidadas) duscas al teatre. En fin de vesprada i aviá cada jorn d'expausats serioses, mai que mai sus de temas pertocants l'occitan. Las seradas avian de programats diversas, teatre, contaïres — una tradicion embelinaira encara plan viva en Occitania, un concert e le programa dels participants.

Las passejadas del dimecres prepausadas als 150 participants balhèron tres possibilitats: passejada dins la vila ambe guide occitan o una visita als prunèls « d'Agen » e una bòrda/musèu del fetge gras de guits e d'aucas, un processus natural per s'engranar fòrça energia fins a la migracion, abusat pel òme — d'industrias localas grevas. La tresèna anguèt al castèl de Biron, meravilhós, que le sénher ne perdèt son cap aprèp le segond ensag de ribelar contre son ancian amic, le rei francés Enric IV d'origina occitana. Tot aquò contèt gaireben coma un conte, Marcèu Esquieu, avans 31 anadas un dels fondadors de l'escòla d'estiu. E mai d'un passant s'aprechèt content d'escotar. Estant que de la vida publica, la lenga s'escapèt gaireben completament.

Emai d'aquel article d'en sus, es de senhalar, qu'agèt una preséncia remarcada de l'esperanto. Ficas, fuèlhs distribuïts e presentacion de [Magali](#) en dialòg bilenga.

Cortetas

Festa de las lengas - Le [Congrès de la Joventut Internacionala \(IJK\)](#) se tenguèt ambe 500 participants debuta d'agost a Zakopane dins la Tatra nauta, costat polonés. Una vesprada tota s'i fasquèt una festa de las lengas amb un vintenat d'estands que presentèron lengas duscas le corean e japonés. Occitan e catalan foguèron presentats en comun ambe musica tradicionala, çò qu'atirèt un brave public. Èra seguit d'un concert de [JoMo](#), un cantaire bonàs de Tolosa. Es a l'encòp occitanista e esperantista, mas cantèt aquí en mai de detz lengas.

In Extremo - Aquel grop de Berlin es pron conegut tanben en defòra d'Alemanha. Comencèron

laborgrupos de kuirado tra nompristudo (forgratante la fušfrancigon, kun provo eltrovi radikojn el delonge forgesataj pralingvoj) ĝis teatroluado. Posttagmezfine venis ĉiutage seriozaj prelegoj plejparte pri okcitanaj temoj. Vespere sekvis diversaj programoj, teatraĵo, fabelrakontado — tradicio ankoraŭ ĉarme viva en Okcitanujo, koncerto kaj la bunta programo de la partoprenantoj mem.

Merkreda ekskurstago ofertis al la 150 partoprenantoj tri eblecojn: urbogvidado en la lingvo aŭ vizito al prunsekigejo kaj al farejo/muzeo de grasigita anser- aŭ anashepato, misuzata natura procezo por stoki amason da energio migradcele — gravaj lokaj industrioj. La tria iris al mirinde bela kastelo Biron [biru], kies estro senkapiĝis post dua provo ribeli kontraŭ sia iama amiko okcitandevena franca reĝo Henriko 4a. Ĉion ĉi bele, preskaŭ fabelece, rakontis Marcèu Esquieu, antaŭ 31 jaroj kunfondinto de la somerlernejo, kaj pli ol unu preterpasanto aŭdavide alproksimiĝis. Ja el la publika vivo tiu melodia lingvo preskaŭ tute jam forestas.

Krom la supra artikolo, atendendas ke estis rimarkita ĉeesto de Esperanto. Afiŝoj, disdonitaj folioj kaj prezento de [Magali](#) en dulingva dialogo.

Notoj

Lingvofestivalo - La [IJK](#) okazis kun 500 partoprenantoj komence de aŭgusto en Zakopane en la alta Tatro, polflanke. Posttagmezon tutan ni okazigis lingvofestivalon kun dudeko da budoj kiuj prezentis lingvojn ĝis la korea kaj la japana. La okcitana kaj kataluna komune estis prezentataj kun tradicia muziko, kiu altiris multajn homojn. Sekvis tion koncerto de [JoMo](#), bonega kantisto el Tuluzo. Li estas same okcitanisto kaj esperantisto, sed kantis tie en pli ol dek lingvoj.

In Extremo - Tiu berlina grupo estas bone konata eĉ eskter Germanujo. Ili komencis en la

dins la tradicion de joglars medievals que se farguèron meteís sos instruments. Ara an evoluits mai devers la musica ròc e electronic. La majoritat de las cançons son en allemand, mas i a qualques lengas mai. « Ai vist lo lop » es en occitan e i a doas cantigas en gallego tanben, de bon comprene pels occitans.

tradicio de mezepokaj ludantoj, kiuj mem kreis siajn instrumentojn. Nun ili pli evoluis al roka kaj elektronika muziko. La plimulto de la kantoj estas en la germana, sed estas kelkaj pliaj lingvoj. „Ai vist lo lop” [ejbistlulup] estas en la okcitana kaj ili ankaŭ havas du kantikojn en la galega, bone komprenebla por la okcitanoj.

Congrès de la joventut dels pòbles - La **Joventut de las Comunautats Etnicas d'Euròpa** èra originalament una branca de l'**Union Federala dels Pòbles Euròpèus**. Le **Conselh de la Joventut d'Òc** n'es le membre occitan. I a pas d'autris membres occitans, catalans o franco-provençals dins aquelas doas associacion. La Joventut d'Òc prepausa de n'organisar amasa ambe les bascs le grand Congrès a l'entorn de pascas 2007 en convidar l'Euròpa minoritaria a la vila trilingua de Baiona. Seria plan d'i aver tanben una presència de l'esperanto !

Kongreso de la junuloj de etnoj - La **Junularo de la Komunumoj Etnaj d'Eŭropo** estis origine branço de l'**Unio Federala de la Popoloj Eŭropaj**. La **Konsilio de la Junularo de Òc** estas ties membro okcitana. Ne estas aliaj membroj okcitanaj, katalunaj aŭ franko-provencaj en tiuj du asocioj. La **Junularo de Òc** proponas organizi kune kun la Eŭskoj la grandan kongreson ĉirkaŭ pasko 2007 invitante Eŭropon malplimultan en la trilingvan urbon de Baiona. Estus bone prezenti tie ankaŭ esperanton.

EsperantOC ISSN 1432-7147 (papièr / papero)
Malhum / TTT:

<http://esperanto.net/EsperantOC/>

<http://dapfy.homepage.t-online.de/EsperantOC/>

Redactor / Redaktisto: Daniel PFEIFFER

Orangeriegasse 2

D-61348 Bad Homburg

0049/6172/66 28 30

Fax / Telekopio: 0049/6172/9155-2868

occitan@esperanto.org

Aquò es le butletin de l'associacion informala del metèis nom. Pareis irregularament en fonccion dels articles qu'escrivetz. Còsta pas res, e les autors son pas pagats. Les articles senhats per un nom represènton pas forçadament l'opinion de l'associacion. Tota partida pòt estre republicada ambe una indicacion de l'origina. Le contengut de l'edicion papièr es identic. **Fasètz connèisser e circular le vòstre butletin le mai possible !** Tio-çi estas la informilo de la samnoma neformala asocio. Ĝi publikiĝas neregule laŭ

*la artikoloj kiujn vi skribas. Ĝi estas senkosta kaj aŭtoroj ne estas pagataj. Nome subskribitaj artikoloj ne necese reprezentas la opinion de la asocio. Ĉiu parto povas esti republikigota kun klara fontindiko. La enhavo de la papera eldono estas tute sama. **Diskonigu kaj cirkuligu vian informilon plej eble!***